

Keer jezelf buitenste binnen! Een sfeerverslag

“Denk minder in patronen en meer van buiten naar binnen. Ja graag, maar hoe?”

Op 29 november organiseerde het projectteam Gewoon Doén! een creatieve bijeenkomst met behulp van Cyriel Kortleven van New Shoes Today. Onder toezicht van de pSG van OCW, Marjolein Jansen, kregen ambtenaren van diverse ministeries inzicht in hun denkpatronen en handvatten om met creatieve middelen zaken vanuit een ander perspectief te benaderen.

Jacqueline Hendriks, projectmanager van Gewoon Doén!, opende de middag met een korte film waarin diverse ambtenaren antwoord gaven op de vraag waarom zij ooit bij het rijk zijn gaan werken. De herkenbare en typische antwoorden zorgden voor de eerste lachsalvo's.



Patronen in het oerwoud van ons brein

Hierna kreeg Cyriel de ruimte om iedereen interactief mee te nemen door het 'oerwoud van het brein' en de 'snelweg' die daar doorheen loopt; metaforen voor bewandeling van de makkelijkste, bekende en soms zeer efficiënte manier waarop we betekenis geven aan onze omgeving.

We zijn daar erg goed in, werd aan de hand van pakkende voorbeelden en oefeningen pijnlijk duidelijk. Denk bijvoorbeeld aan een bedrijf in Japan dat vierkante meloenen kweekt. Waarom? Omdat dat enorm in vervoerskosten scheelt. Vierkanten kun je namelijk beter stapelen. Of een bejaardencentrum dat zijn demente bejaarden binnen bereik houdt door in de omgeving namaak-bushaltes te plaatsen. Het gebeurt namelijk vaak dat dementerende bejaarden weglopen uit het zorgcentrum omdat ze naar huis willen. Bij de geplaatste bushalte gaan ze nu op het bankje zitten om op de bus naar huis te wachten. De verzorgers vinden ze zo gemakkelijk terug.

De vloek van kennis

We maken in het leven ook allerlei aannames. Zo kunnen we een tekst lezen waarbij de oorspronkelijke woorden zijn aangepast door een paar letters te verschuiven. Wat er ehct saatt, lzeen we neit, we vuleln in wat we dneken wat er saatt en zo knunen we de tkset tcoh lzeen. Dit is wel nuttig, anders wordt het begrijpen, het 'lezen' van de wereld wel erg ingewikkeld. Het is echter wel goed om je van dit mechanisme bewust te zijn. Vertrouw die patronen, maar besef daarnaast dat de wereld ook verandert. Doe je dat niet, dan is de kans groot dat je te maken krijgt met de 'vloek van kennis': dan denk je teveel in vertrouwde patronen.

Maak eens een boswandeling in plaats van de snelweg te nemen!

Het kan van grote waarde zijn voor een project om soms van de snelweg af te gaan en een 'bospaadje' te nemen. Niels Donker (Algemene Rekenkamer) en Esther van Scheppingen (afdeling

communicatie van Voortijdig Schoolverlaten) vertelden hierover uit ervaring. Niels adopteerde met SG OCW en de Nationale Ombudsman het probleem van de autistische Maarten en werkte zo effectief aan beter leerlingenvervoer. Esther werkte succesvol samen met jongeren om voortijdig schoolverlaters bij de les te houden. Het publiek was onder de indruk van de creativiteit waarmee beide vraagstukken werden opgepakt.

Je kunt het zelf ook

Maar dit kun je zelf natuurlijk ook! Cyriel nodigde de deelnemers uit om een vraagstuk uit eigen werk eens op een andere manier te benaderen. Proberen oplossingen te bedenken met 'Ja en...' in plaats van met 'Ja maar...'. Brainstorm eens vanuit het perspectief van je nichtje van of Bill Gates;



welke oplossing zouden zij voor het vraagstuk bedenken? Driftig werd er nu aan de verschillende tafels met kleur gewerkt om de nu wél mogelijke en zeker "out of the box" gedachten rond het vraagstuk te noteren.

De creatieve en inspirerende antwoorden bleken niet aan te slepen. Zo werd voor het vraagstuk 'Hoe kun je de waarde van de HBO diploma's verhogen?' uiteindelijk bedacht dat er dan

misschien meer mensen moesten zakken. En om het onderwijs beter te maken zouden we eerst verwendagen voor leraren moeten instellen en tijdens die dagen ambtenaren voor de klas moeten zetten.

En een baan in het onderwijs zou net zo veel mensen moeten trekken als een gemiddelde Harry Potter-film. De check op uitvoerbaarheid van de plannen moet nog worden gedaan, maar het idee inspireert wel.

Creatief werken binnen OCW

Als afsluiting werden de beste ideeën gepresenteerd aan Marjolein Jansen (pSG OCW). Zij gaf in haar afsluitende toespraak aan dat ze deze creatieve manier van werken binnen OCW aanmoedigt. "Verrijk je geest; ga niet in eindeloze vergaderingen zitten maar ga naar buiten op onderzoek uit." Om haar woorden kracht bij te zetten, stelde ze voor de 5^e etage de komst van een brievenbus voor. Medewerkers kunnen hun ideeën om 'van buiten naar binnen' te werken in deze brievenbus achterlaten.

Met alle mooie ideeën op zak en een zaal enthousiast medewerkers van OCW en andere ministeries werd afgesloten met een borrel die eindigde toen de borrelkar werd weggenomen.